

4.4. Rendvédelmi dolgozók nyugdíj előtt és után BERKI ERZSÉBET, CZETHOFFER ÉVA & SZABÓ ENDRE

A fontosabb jogszabályi változások

A hazai nyugdíjrendszer hosszú évtizedek óta viták tárgya, idetartozik a viszonylag fiatalabb korban nyugdíjjogosulttá válók és azt igénybe is vevők széles körére vonatkozó szabályozás kérdése.¹ E szabályozásban érintettek között jól körülhatárolható csoportot alkotnak a szolgálati jogviszonyból, rendvédelmi foglalkozásokból nyugdíjba vonulók. Velük kapcsolatban már a 2002–2010-es kormányzati ciklusokban is felmerült a nyugdíjszabályok átalakításának kérdése, azonban a szakszervezetek akciói és a velük folytatott tárgyalások hatására, illetve a bérezés kérdéseinek előtérbe kerülésével végül nem történtek reformértékű intézkedések.

A 2010-ben hivatalba lépett kormány a nyugdíjak kérdésében több fontos intézkedést is tett témánkat közelebből érintően: a parlament 2011. november 28-án elfogadta a 2011. évi CLXVII. törvényt a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról. A törvényt 2011. december 9-én, hatályba lépése előtt 22 nappal hirdették ki, tekintettel a visszamenőleges hatályra is az érintetteknek nem állt módjában felkészülni arra, hogy élethelyzetük jelentősen változik.

A törvénynek, illetve a kapcsolódó szolgálatitörvény-módosításoknak a szolgálati jogviszonyban és katonai szolgálati jogviszonyban lévőket érintő legfontosabb rendelkezései a következők voltak.

- 2012. január elsejétől szolgálati nyugdíj helyett szolgálati járandóságot kapnak azok, akik 1955-ben vagy azt követően születtek, és eddig szolgálati nyugdíjban részesültek, amíg el nem érik az öregségi nyugdíjkorhatárt.
- A szolgálati járandóság összege megegyezik a szolgálati nyugdíjjal, de csökkenteni kell a mindenkori szja-kulcs alapján számított befizetési kötelezettséggel (ez jelenleg 16 százalék). A kapott összeg nem lehet kevesebb a december 31-én hatályos minimálbér másfélszeresénél (117 ezer forint).
- A szolgálati jogviszonyban lévőkre is a normál nyugdíjkorhatár az irányadó.
- A kinek megvan a 30 éves szolgálati viszonya, az a rá érvényes korhatár előtt öt évvel kérheti a nyugdíj előtti rendelkezési állományba helyezését. Az itt kapható illetmény megegyezik azzal az összeggel, amelyet ebben az időpontban teljes nyugdíjként kapna.
- Aki 25 év szolgálati idővel rendelkezik, könnyített szolgálatot kérhet. Az ilyen szolgálatban a heti munkaidő 35 óra, az állomány tagja csak reggel 6 és este 22 óra között osztható be szolgálatra, számára túlmunkát elrendelni nem lehet. A havi illetmény az utolsó normál szolgálati hónap illetménye alapján számított távolléti díj.

¹ A 2011. januári adatok szerint a szolgálati nyugdíjasok száma 42,6 ezer, a korkezdvezményes, szolgálati és előrehozott nyugdíjasoké együtt 238,4 ezer fő volt, a korhatár alatti nyugdíjasok ellátása 657 milliárd forintba került (Scharle–Kocsis, 2011)

- A szolgálati járandóságban részesülő az öregségi nyugdíjkorhatár elérése előtt kérheti a különleges foglalkoztatási állományba (senior állomány) vételt. (Ebben az esetben a rendőrség állományába kerül.) A szolgálati járandóság helyett erre az időre legalább ugyanekkora nettó illetményt kell kapnia, ami nem lehet kisebb a minimálbér másfélszeresénél. Az illetményt évente a nyugdíjemelés mértékében kell növelni. A heti munkaidő és a besztási időkorlát a könnyített szolgálattal azonos. Az állomány tagjai kirendelhetők civil szervezetekhez (például önkormányzatokhoz a közmunka felügyeletére). Ezeknek a szabályoknak a hatására a nyugdíjba távozők létszáma jelentősen lecsökkent (4.4.1. táblázat).²

4.4.1. táblázat: Az ORFK-tól távozők létszámának alakulása, fő

	2008	2009	2010	2011	2012	2013. május 31-ig
A rendőrségtől távozott összesen	3872	2732	2298	2974	n. a.	668
Távozott hivatásos	n. a.	1428	1512	1279	308	73
Nyugdíjba távozott hivatásos	1857	n. a.	n. a.	774	55	2

Forrás: Csikász (2013).

A felsorolt intézkedések bevezetését széles körű sajtóhadjárat előzte meg, amelynek lényegi mondanivalója az volt, hogy milyen igazságtalan, hogy élet-erős, munkaképes emberek nyugdíjat kapnak. Ez a felvetés mintegy morális síkra terelte a problémát. Mindenesetre az ellenkampányban a szakszervezetek – és más, esetleg éppen ezek miatt a rendelkezések miatt alakult érdekvédelmi szervezetek, mint a Magyar Szolidaritás Mozgalom – azzal érveltek, hogy az állomány jelentős része 25 év szolgálat után már nem is alkalmas jelentős fizikai és pszichikai terheléssel járó szolgálati feladatok ellátására, és erre számtalan példát hoztak fel. Azt is kifogásolták, hogy a kormány felrúgta azt a pályára lépéskor kötött hallgatólagos megállapodást, amelynek ígérete szerint 25 év alacsony bérű, fizikailag megerőltető vagy kockázatos munka után fiatal nyugdíjasként majd egy második karriert indíthatnak.

A nyugdíjazás ideje

Először azt vizsgáljuk, igazak-e azok a hiedelmek, amelyek szerint szolgálati nyugdíjban „fiatalemberek” részesültek. Adataink az MTA KRTK Adatbankjából származnak, amely a rendvédelmi foglalkozásokban dolgozók számát a különböző foglalkoztatási jogviszonyok szerint is tartalmazza. A minta 50 százalékos, abban 2002 januárja és 2008 decembere között összesen 27 411 olyan személy szerepel, aki munkatörténete során a fegyveres és rendvédelmi testületek valamelyikében szolgálati jogviszonyban volt, akár katonai, akár

² A járandóságban részesülők létszámáról nincs adat. Az adatok nem konzekvensek, de az arányokat jól érzékeltetik, hogy Csikász (2012) szerint a rendőrségi állomány átlagéletkora 26 év.

rendvédelmi foglalkozásban. A minta megoszlásából látható, hogy közel 90 százalékuk négy foglalkozásból kerül ki (4.4.2. táblázat).

4.4.2. táblázat: A mintában szereplők FEOR szerinti megoszlása az adatbázisban idősorosan, az adatbázisba való bekerülés időpontja szerint

FEOR 97	Foglalkozás	Fő	Százalék
110	Fegyveres szervek felsőfokú képzését igénylő	5 917	21,59
210	Fegyveres szervek középfokú képzését igénylő	9 315	33,98
310	Fegyveres szervek középfokú képzését nem igénylő	7 499	27,36
3522	Vám- és pénzügyőr	748	2,73
3524	Polgári védelmi foglalkozású	2	0,01
3525	Nyomozó	21	0,08
5361	Rendőr	754	2,75
5362	Tűzoltó	2 043	7,45
5363	Büntetés-végrehajtási felügyelő	765	2,79
5366	Vagyonőr	6	0,02
5369	Egyéb védelmi szolgáltatási foglalkozás	341	1,24
	Összesen	27 411	100,00

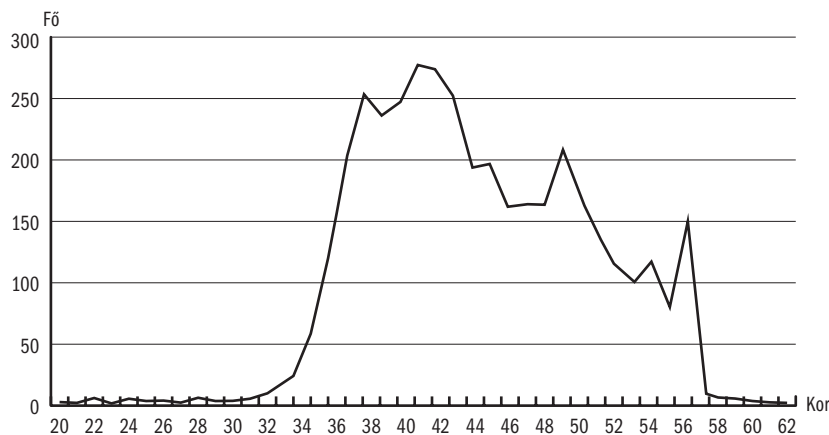
Azok közül, akik élettörténetük 2002–2008 közötti szakaszában bármikor szolgáltak rendvédelmi testületben, 4940 fő (18 százalék) ment nyugdíjba. Ezen személyek a nyugdíjba lépéskor vagy rendvédelmi jogviszonyból, vagy valamely más munkáltatótól és foglalkozásból mentek nyugdíjba. Az előbbi csoportba 4519 eset tartozik, ami nem jelentős népesség, akkor sem, ha arányosítva és kerekítve azt mondjuk, hogy a vizsgált hét év alatt tízezer fő szolgálati nyugdíjasról van szó, az összlétszámuk évi átlaga nem éri el az 1500 főt.

Azok száma, akik a nyugdíjazásuk időpontjában, illetve a megelőző három hónapban is rendvédelmi testületben álltak szolgálati jogviszonyban, összesen 3954 fő, az összes nyugdíjazott 87,5 százaléka. (Az ide nem beszámított esetekben nyugdíjazás és az adatbázisban való utolsó megfigyelt jelenlét között 4–78 hónap idő telt el.)³

Az összesített korprofil a 4.4.1. ábrán azt mutatja, hogy három kiemelkedő korosztály van ebből a szempontból, a 40–41 évesek, a 49–50 évesek és az 56 évesek. A 40–41 évesek kiugró értékének magyarázata egyértelműen a jogszabályokban lehető fel: a szükséges szolgálati időt szolgálati jogviszonyban szakközépiskola végzése esetén 15 éves koruk óta gyűjtik, tehát 40 éves korukban érik el a szükséges 25 szolgálati évet. (A korábban nyugdíjba mentek nem kapnak teljes öregségi nyugdíjat, a később nyugdíjba mentek között pedig lehetnek olyanok, akik nem egész pályájukon voltak rendvédelmiek, így a szükséges szolgálati idő összegyűjtése később következett be, illetve olyanok, akik tovább kívántak még dolgozni. Ez utóbbi különösen magasabb iskolai végzettségű tisztekre lehet jellemző.)

3 Velük kapcsolatban meggye-
gyezzük, hogy szolgálati jogvi-
szonyban eltöltött éveik számát
a szükséges szolgálati idő meg-
állapításánál egy szorzó segítsé-
gével átszámítva adták hozzá a
civil szolgálati évekhez, tehát a
szolgálati nyugdíj szabályai az
ő nyugdíjazásuk lehetséges idő-
pontját is befolyásolták.

4.4.1. ábra: 2002–2008-ban rendvédelmi testületből nyugdíjba mentek nyugdíjba menetelének korprofilja

Az átlagos 45 éves, 25–30 év jogviszonnal rendelkező szolgálati nyugdíjas kétségkívül fiatalabb, mint a civil nyugdíjas, ugyanakkor az ezt lehetővé tevő szabályozás megnyitotta egy második életpálya kialakításának lehetőségét is, különösen a civil életben is hasznosítható szakmával rendelkezők előtt, amit társadalmi szempontból nem tekinthetünk negatívumnak, éppen ellenkezőleg. Ezeknek a második karrierutaknak részben véget vetett korhatár előtti nyugdíjasokról szóló törvény, illetve az a 2013-ban hatályba lépett rendelkezés, miszerint a nyugdíjasok és járandóságon lévők ezek megtartásával állami szervezetnél nem vállalhatnak munkát.⁴

Megjegyezzük, hogy a mintában szereplő összes személy és a nyugdíjba vonulók FEOR szerinti megoszlása között igen jelentős a különbség. A 4.4.3. táblázat szerint a belépők között a felsőfokú végzettséget igénylő foglalkozásúak a minta 21,6 százalékát adják, míg a nyugdíjba menők között arányuk 48,2 százalék. Ezzel szemben a középfokú képzést sem igénylő foglalkozások esetében a helyzet fordított: a belépők közötti arányuk 27,4 százalék, a nyugdíjba menők között azonban csak 1,1 százalék. (A többi csoportban nincsenek ilyen nagy eltérések.) Ez azt jelenti, hogy a felsőfokú képzettséggel rendelkezők többnyire végigjárják a számukra nyitva álló karrierutat és a szervezetben belül szerzik meg a nyugdíjjogosultságot, míg az alacsony iskolai végzettségűek jelentős része időközben elhagyja a pályát és nem innen megy nyugdíjba.

A nyugdíjazáskori életkor foglalkozás szerinti átlagértékeiben látható különbségek azt mutatják, hogy a legtovább a vám- és pénzügyőrök szolgálnak (49 év), a legrövidebb ideig pedig a rendőrök, illetve a középfokú végzettségűek. A felsőfokú végzettségűek náluk hat évvel dolgoznak tovább – ebből azonban négy év lehet a nappali tagozatú felsőfokú képzés ideje, és nagy valószínűséggel további négy év a középiskola, így a tiszta munkával töltött idő 26 évre csökkenhet.

⁴ Pontosabban: nem állami munkáltatónál, ha az ellátásban részesülő személy adott évi keresete nem éri el a minimálbér összegének 18 szorosát (2013-ban 1 764 000 forint), a keresete mellett az ellátást is korlátozás nélkül felveheti. Részletesen lásd a 2012. évi CCVIII. törvény és adohirek.hu. Megjegyezzük, hogy az a tény, hogy a korhatár előtti ellátás nem nyugdíj, illetve a levont 16 százalék nem személyi jövedelemadó, több szempontból is problémát okoz, például nem csökkenthető a családi adókedvezmény mértékével. A 16 százalékos levonás a tartalékos katonának álló ellátottakat nem terheli.

4.4.3. táblázat: Az adatbázisba való belépéskor és a nyugdíjazáskor érvényes foglalkozási megoszlás és az nyugdíjazási életkor, 2002–2008

FEOR97	Foglalkozás	Belépéskor	Nyugdíjba menetekor	Különbség	Nyugdíjazáskori átlagéletkor
110	Fegyveres szervek felsőfokú képesítést igénylő	21,59	48,15	26,56	48
210	Fegyveres szervek középfokú képesítést igénylő	33,98	37,66	3,68	42
310	Fegyveres szervek középfokú képesítést nem igénylő	27,36	1,11	-26,25	40
3522	Vám- és pénzügyőr	2,73	0,35	-2,38	49
3524	Polgári védelmi foglalkozású	0,01	0,03	0,02	-
3525	Nyomozó	0,08	0,03	-0,05	-
5361	Rendőr	2,75	1,77	-0,98	42
5362	Tűzoltó	7,45	9,96	2,51	45
5363	Büntetés-végrehajtási felügyelő	2,79	0,68	-2,11	43
5366	Vagyonőr	0,02	0,03	0,01	-
5369	Egyéb védelmi szolgáltatási foglalkozás	1,24	0,23	-1,01	50
	Összesen	100,00	100,00	0,00	45

Újra munkában

A nyugdíjazást követő időszakban 1448 főről rendelkezünk foglalkoztatási adattal a rendvédelmi állományból nyugdíjazottak köréből (3954 fő), ez a minta 36 százaléka. Ezen belül az ugyanazon foglalkozásban továbbdolgozók aránya csupán 6 százalék, a többiek foglalkozást váltanak. A mintába 37 különböző foglalkozású⁵ nyugdíjas került be (4.4.4. táblázat)⁶

4.4.4. táblázat: A rendvédelmi nyugdíjasállomány által űzött foglalkozások

Foglalkozás	Fő ^a	Megoszlás (százalék)	Kumulált megoszlás
Nem anyagi jellegű szolgáltatási foglalkozások	227	15,7	15,7
Fegyveres szervek felsőfokú képesítést igénylő foglalkozások	125	8,6	24,3
Egyszerű szolgáltatási jellegű foglalkozások	91	6,3	30,6
Egyéb, magasan képzett ügyintézők	79	5,5	36,1
Mobilgépek kezelői	75	5,2	41,2
Gazdasági, költségvetési szervezetek vezetői	75	5,2	46,4
Fegyveres szervek középfokú képesítést igénylő foglalkozások	74	5,1	51,5
Gazdasági, pénzügyi ügyintézők	69	4,8	56,3
Egyéb ügyintézők	64	4,4	60,7
Technikusok és hasonló műszaki foglalkozások	51	3,5	64,2
Egyéb	414	28,5	92,9
Nincs adat	104	7,2	100,0
Összesen	1448	100,0	

^a Csak azokat a foglalkozásokat részleteztük, ahol az elemszám 50 fő feletti.

⁵ Összevont (két számjegyű) FEOR-csoport szerint, négyjegyű FEOR-kódnál 217 különböző foglalkozást találunk.

⁶ Kiemeljük, hogy a nyugdíjazást követő első foglalkoztatási adata az esetek 82,5 százalékban 2007–2008. évi adat. Ennek oka, hogy a nyugdíj melletti foglalkoztatás (nyugdíj)járulék-kötelelenség erre az időszakra vált, így láthatóvá váltak ezek az esetek az adatbázisban.

A nyugdíjasokat legnagyobb számban a *nem anyagi jellegű szolgáltatási foglalkozásokban* találjuk (227 fő), közülük 182 fő (80 százalék) továbbra is rendvédelmi jellegű foglalkozást űzött.

A keresetek alakulása nyugdíjazás előtt és után

A kereseti adatokat a 4.4.5. táblázatban a 2008-as évre diszkontálva közöljük.⁷ A rendvédelmi foglalkozásból rendelkezésünkre áll 3823 fő béradata, az összes foglalkozásból 3834 fő béradata. Egyéb bérjövdelemről 143 fő esetében tudunk.

4.4.5. táblázat: A szolgálati jogviszonyból nyugdíjba mentek havi keresetei a nyugdíjazás előtt (forint)

FEOR97	Foglalkozás	Rendvédelmiek átlagbére csak rendvédelmi foglalkozásból	Egyéb bérjövdelem	Rendvédelmi átlagbér az összes foglalkozásból ^a
110	Fegyveres szervek felsőfokú képesítést igénylő	525 167	99 250	528 986
210	Fegyveres szervek középfokú képesítést igénylő	313 382	85 047	316 618
310	Fegyveres szervek középfokú képesítést nem igénylő	244 747	34 800	247 357
3522	Vám- és pénzügyőr	277 326		277 326
3524	Polgári védelmi foglalkozású	274 500		274 500
3525	Nyomozó	530 372		530 372
5361	Rendőrk	407 031	38 194	407 180
5362	Tűzoltó	345 857	79 186	347 528
5363	Büntetés-végrehajtási felügyelő	274 049		274 049
5366	Vagyonőr	304 240		304 240
5369	Egyéb védelmi szolgáltatási foglalkozás	263 181		263 181
	Összesen	419 279	90 407	422 494

^a Az egyes foglalkozási csoportok kereseti adatai az eltérő létszámok miatt nem adhatók össze.

Az adatokból mindenekelőtt kiderül, hogy a felsőfokú végzettségűek kereseti előnye igen tetemes – mint ahogy ez a bérrendszerből következik is (lásd jelen *Közlekedés* 3.2. alfejezetét). Másfelől viszont azt látni, hogy egyes testületek között is elég jelentős a különbség, a nyomozók és a rendőrök lényegesen többet keresnek, mint a nem rendőri szervnél dolgozók. Az újnak tekinthető, néhány évtizedes múltra visszatekintő vagyonőri szakmában is relatíve magas átlagkeresetet találunk. Rendvédelmi jogviszonyban szerzett kereseteiket leggyakrabban a felsőfokú végzettségűek egészítették ki egyéb munkajövedelemmel, érthetően az összes kereset is ebben a csoportban volt a legnagyobb, de ez a forrás a középfokú végzettségűek kereseti pozícióját is jelentősen javította.

A nyugdíjazást követő időszak béradatai a nyugdíjazáskor érvényes foglalkozások szerint állnak rendelkezésre. A nyugdíjak összegéről nincsenek ada-

⁷ A kereseti adatok tartalmazák a távozás előtt kapott összes juttatást (benne az esetleges végkielégítést, leszerelési segélyt stb.) szétosztva az adott év hónapjai között. Tekintettel arra a gyakorlatra, hogy a közigazgatásban nyugdíjazás előtt a távozók épp a nyugdíj miatt nagyobb juttatásokra számíthatnak a szokásosnál, a távozás előtti kereseti színvonal nagyobbak adódik, mint a normál kereseti színvonal. A nyugdíjazást megelőző két-, három-, négyhavi bér átlaga 4,5 százalékkal magasabb, mint a nyugdíjazást megelőző hét-, nyolc-, kilenchnapi bér átlaga.

raink, így az összjövedelmeket nem tudjuk összehasonlítani, a kereseteket azonban igen. Az összehasonlításhoz az összes foglalkozásból eredő bért vetjük alapul (ez minimálisan tér el a csak rendvédelmisként, a szektorból realizált jövedelemtől, de pontosabban leírja a követendő személyek, csoportok bérpozíciójának változásait.)

4.4.6. táblázat: A nyugdíjazás előtti és utáni bérek átlaga

FEOR97	Foglalkozás	Nyugdíjazás előtti		Nyugdíjazás utáni		Bérváltozás a nyugdíjazás előtti bér százalékában
		átlagkereset az összes foglalkozásból (forint)	fő	átlagkereset az összes foglalkozásból (forint)	fő	
110	Fegyveres szervek felsőfokú képzést igénylő	529 284	739	263 264	642	49,7
210	Fegyveres szervek középfokú képzést igénylő	313 595	472	121 401	413	38,7
310	Fegyveres szervek középfokú képzést nem igénylő	225 623	17	82 383	16	36,5
3522	Vám- és pénzügyőr	269 680	4	82 107	3	30,4
3524	Polgári védelmi foglalkozású		0		0	
3525	Nyomozó	530 372	1		0	
5361	Rendőr	421 122	13	202 730	12	48,1
5362	Tűzoltó	325 919	80	170 689	69	52,4
5363	Büntetés-végrehajtási felügyelő	231 667	5	72 187	5	31,2
5366	Vagyonőr		0		0	
5369	Egyéb védelmi szolgáltatási foglalkozás	201 779	2	147 681	2	73,2
	Összesen	433 402	1333	203 514	1162	47,0

Amint a 4.4.6. táblázatból látható, a nyugdíjazás előtti és utáni állapot 1333 fő esetében kapcsolható össze. A nyugdíjazást követő időszak esetében béradat 1162 esetben érhető el, azaz a sokaság elég kicsi. Az adatokat annak tudatában kell értelmezni, hogy a kereseti adat tartalmazza azt a bevételt is, amelyet a szolgálati jogviszonyban lévő személy nem a főállásából kapott, ahonnan a vizsgált időszakban nyugdíjba ment. Így a nyugdíj utáni kereset lehet ennek a munkának a bére, de lehet új foglalkozásban, illetve munkahelyen megkeresett bér is.

Mint látható, a nyugdíjazás a kereset 50–70 százalékának elvesztésével jár, tekintettel azonban a nyugdíjszámítási szabályokra, folyamatos munkaviszony esetén a nyugdíj nem sokkal marad el a főállású keresettől. Így a más munkában tovább foglalkoztatott nyugdíjasok összes jövedelmét a nyugdíj

előtti kereset 130–150 százalékkára becsülhetjük. Jelezzük, hogy ez a jövedelmi színvonal sem különösebben magas, bár jóval magasabb, mint a nemzetgazdasági átlagkereset. Ezt a jövedelmi pozíciót rontották le a 2012. és a 2013. évi jogszabályi változások, egyrészt azzal, hogy a korhatár előtti járandóságot 16 százalékos levonás terheli, másrészt azzal, hogy költségvetési szervnél csak a nyugdíj és a járandóság szüneteltetése mellett lehet munkát vállalni. A 130–150 százalékos kereseti pozíció ezek hatására 84–95 százalékra változhatott durván egy hónap alatt. Ennek köszönhető, hogy az intézkedések, különös elégedetlenséget váltottak ki a szolgálati jogviszonyban lévők esetében.

Az érdekképviseltek álláspontja és tevékenysége

A nyugdíjrendszer védelmét minden, a területen működő szakszervezet feladatának tekintette, már 2011 tavaszától különböző tüntetésekre és demonstrációkra került sor. Ellentétben a 2010 előtti időszakokkal, az érdekképviseltek 2010–2012 közötti tárgyalásai nem vezettek eredményre. A jogi fellépésüket mindenekelőtt arra alapozták, hogy a törvénynek az a rendelkezése, miszerint a nyugdíj a már nyugállományba vonultak esetében is átalakul járandósággá, visszamenőleges hatályú. Az a tény is sérti a jogbiztonság elvét, hogy a szabályváltozásáról az érintettek nem értesültek időben, így nem készülhettek fel élet helyzetük megváltozására. A területen működő szakszervezetek, különösen a Belügyi, Rendvédelmi és Közszolgálati Dolgozók Szakszervezete és a Független Rendőr Szakszervezet – más civil szervezetekkel együtt – már 2011 decemberében szervezni kezdték, hogy az érintettek a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságához fordulhassanak, ennek eredményeként mintegy 13 000 egyéni beadvány született. A Bíróság 2013 első félévében úgy határozott, hogy felkéri a magyar kormányt a jogorvoslati kérelemmel kapcsolatos álláspontjának írásbeli kifejtésére, amelyre a kormánynak négy hónap áll rendelkezésére.

A Független Rendőr Szakszervezet az Emberi Erőforrások Minisztériumát is megkereste azzal a javaslattal, hogy módosítsák a jogszabályt, mivel a szolgálati nyugdíjából szolgálati járandóságra jogosulttá minősítettek esetleg 65 éves korukig érinteni fogja az ellátás összegének csökkentése. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma a javaslatot elutasította, arra hivatkozva, hogy a 16 százalékos levonás nem adó. Mint láttuk, valóban nem, nem is járulékos, az Független Rendőr Szakszervezet honlapja szerint „egészen egyszerűen: csökkentés!”⁸

A szakszervezetek az Alkotmánybírósághoz is panaszt benyújtottak be, amely öt tárgyalási nap után hozott határozatot, és úgy döntött, hogy sem a korhatár előtti nyugdíjak megszüntetése, sem a 16 százalékos teher kivetése a szolgálati járandóságra nem mond ellent az Alaptörvénynek. Ugyanakkor a Magyar Helsinki Bizottság 2011-ben arra is felhívta a figyelmet, hogy álláspontja szerint a nyugdíjmegvonás ellentétes az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatával, ezért a strasbourgi bíróság előtt is megtámadható.⁹

⁸ Frsz.hu.

⁹ Szakszervezetek.hu.

A közszférában dolgozók nyugdíjfelfüggesztése miatt az Alkotmánybíróságot felkeresők között van az ombudsman is.¹⁰ A szakszervezetek kérésére lefolytatott vizsgálata azt állapította meg, hogy a közszférában dolgozó nyugdíjasok kettős juttatásának tilalmáról szóló rendelkezés szemben áll a tulajdonhoz való joggal, a vagyoni értékű jogok védelmével, sérül az arányosság követelménye is, ha a nyugdíjrendszerben rövid időn belül jelentős mértékű változást vezetnek be.¹¹

Az Európai Parlamentet egyéni indítványokkal is megkeresték, ezek az eljárások azonban csak részben jutottak el a döntésig.¹² A strasbourgi bíróság 2014-ben meghozott jogerős döntése szerint nem sérti az emberi jogok európai egyezményét, hogy az öregségi nyugdíjkorhatárt be nem töltött személyek esetében a szolgálati nyugdíjat járandósággá alakították át és megadóztatják.

Hogy a 2010-2013-ban meghozott döntések mennyire alakították át a rendvédelmi életpályáját, arról egyelőre nem állnak rendelkezésre megfelelő idősorok, de a sajtóból ismert, hogy 2013-ban például a rendőrök átlagéletkora 26 év volt. 2013. első öt hónapjában 688 fő hagyta el a rendőrséget, közülük 73 fő ment nyugdíjba és csak 2 fő volt, aki szolgálati jogviszonyból nyugdíjba távozott.¹³ A jelenleg még fiatal korosztályok torlódása az állományban a későbbiekben munkaerőgazdálkodási problémákat okozhat, ezért mindenképpen érdemes szakmánként is figyelemmel kísérni a munkaerőmozgásokat.

10 Szakszervezetek.hu.

11 Bővebben lásd szakszervezetek.hu.

12 Frsz.hu. Jelezzük, hogy a bírák nyugdíjkorhatárával kapcsolatosan a kormány elfogadta az EU azon álláspontját, hogy nem lehet megfelelő felkészülési idő biztosítása nélkül bevezetni ilyen jellegű intézkedéseket, mivel az sérti a szociális biztonságot.

13 Csikász Brigitta: Rendőrkerítő: nyugdíj helyett inkább Írországba mennek. hvg.hu, 2013.07.18.